

Impostos: obligació o compromís social?

Sembla un contrasentit buscar una lògica de voluntarietat a un concepte que en la seva pròpia denominació incorpora la idea d'imposició. Però vivim uns moments en què hi ha gent molt significativa, els més rics i poderosos, que aconsegueixen deslliurar-se d'aquesta obligació o exigència gràcies als múltiples mecanismes d'evasió i elusió que la globalització i el canvi tecnològic afavoreixen. A mesura que els poders públics veuen reduïts els seus ingressos, i com a resultat de la crisi, augmenten les despeses, busquen noves fonts de finançament en els impostos sobre el consum, com, de fet, anem constatant cada cop més. Però aleshores es generen també més incentius per evitar aquestes càrregues. “¿Amb IVA o sense IVA?” és un clàssic que és també cada cop més actual. Fins al punt que el govern portuguès ha decidit de manera insòlita celebrar un sorteig per premiar aquells ciutadans que puguin demostrar que han pagat les seves factures de manera legal. El sorteig s'anomenarà Factura de la Sort i es farà setmanalment entre aquells ciutadans que comuniquin a l'autoritat tributària les factures pagades legalment al llarg de l'any 2014. Encara no se sap quin serà el premi, però es parla d'un cotxe.

El cert és que tot fa suposar que les dificultats per fer efectives les obligacions fiscals lligades a grans empreses i corporacions de caràcter transnacional s'aniran fent més i més grans si no s'encara el tema a escala global. Tot i que, ara per ara, no sembla fàcil imaginar qui es pot encarregar de fer efectiva aquesta obligació. Com bé sabem, els intents d'alguns països de la Unió Europea per incorporar una mena de taxa Tobin sobre les transaccions financeres van reco-

JOAN SUBIRATS

PROF. DE CIÈNCIA POLÍTICA, IGOP-UAB

llir un nombre molt limitat d'adhesions dels estats membres. I també sabem que les possibilitats d'elusió fiscal dins la mateixa UE són molt significatives, aprofitant les diferències de regulació existents. Es parla molt de canviar aquest estat de les coses, però de moment el que circulen són capitals, i no impostos. Si les dimensions del frau a Espanya són espectaculars, les dimensions del que es deixa de pagar en relació a les obligacions fiscals de les grans corporacions són encara més xocants. Fa poc, alguns dels bancs més importants del continent van ser sancionats per diverses operacions d'especulació financera i opacitat fiscal. Però qualsevol expert sap perfectament que aquesta multimilionària sanció, per exemplar que semblés, representava una petítissima part dels beneficis que els bancs havien aconseguit en les seves operacions anteriors. Tot i que aquest aspecte és el més significatiu i important, és evident que aquest escenari no ajuda a fer que la gent tingui moltes ganes de pa-

**Que alguns grans bancs
hagin estat sancionats per
opacitat fiscal no ajuda que
els ciutadans s'esforcin a
pagar els seus impostos**

gar els seus impostos, quan constata, sobretot, que la llei s'aplica amb tot el rigor a ciutadans i autònoms però que les capacitats d'obligar els més poderosos a pagar no tenen la mateixa rigidesa. Treball informal, economia submergida, mercat negre... i no pagar impostos tot va junt.

El problema de tot plegat és que darrere l'erosió de les capacitats d'imposició fiscal dels poders públics hi ha les grans dificultats per mantenir les capacitats de redistribució d'aquestes mateixes institucions. Caldria anar pensant en alternatives. I més quan aquí parlem de nou estat, de nou escenari institucional. Podem anar insistint amb les balances fiscals, però també estaria bé demanar als experts que pensessin com finançar els mecanismes que ens poden permetre reduir la creixent desigualtat i els constants exemples d'atac a la dignitat de les persones. El pacte de l'any 1945 (que aquí ens va arribar massa tard) era un pacte social i un pacte fiscal. Però era un pacte nacional-estatal. Ara tenim mercat global i poder localitzat. No tenim impostos globals i sí que tenim impostos localitzats. Haurem de seguir insistint a fer pagar a empreses i corporacions, i no n'hauríem de tenir prou amb el fet que coneguts defraudadors facin regals milionaris a entitats socials o vulguin compensar el frau amb “responsabilitat social”. Podríem afinar més les taxes sobre el consum, ja que al final la gent amb diners se'ls ha de gastar. Però el que acabarà comptant no serà fer rifes per premiar els ciutadans soferts. El que ens cal és reconèixer que no podem anar pel món tirant pel dret i sense tenir en compte els altres. Viure en comú vol dir assumir responsablement el que comporta. Comprometre'ns amb el *nosaltres*.